

Kalina

1. Cele lekcji

a) Wiadomości

Uczeń:

- zna treść wiersza T. Lenartowicza „Kalina”
- wie, jakimi środkami artystycznymi posługuje się poeta
- wie, na czym polega związek między emocjami a zjawiskami przyrodniczymi w tym utworze
- zna cykl Arcimbolda „Cztery pory roku”

b) Umiejętności

Uczeń:

- interpretuje utwór T. Lenartowicza „Kalina”
- potrafi wskazać związki pomiędzy emocjami bohaterów lirycznych a zjawiskami przyrodniczymi
- opisuje cykl Arcimbolda „Cztery pory roku”
- ocenia prace malarza i proponuje własne sposoby przedstawiania pór roku

2. Metoda i forma pracy

Praca z tekstem

Pokaz

Rozmowa

Praca indywidualna, grupowa i zbiorowa

3. Środki dydaktyczne

Podręcznik, kserokopie reprodukcji cyklu Arcimbolda „Cztery pory roku”

4. Przebieg lekcji

a) Faza przygotowawcza

Uczniowie oglądają w encyklopedii lub innej książce fotografie kaliny. Opisują krzew własnymi słowami. Nauczyciel prosi, aby zwrócili uwagę na liście, kolor i kształt owoców, wysokość krzewu.

b) Faza realizacyjna

Uczniowie czytają w podręczniku wiersz Teofila Lenartowicza „Kalina”, opowiadają o scenie

przedstawionej w wierszu, wymieniają bohaterów lirycznych utworów, określają pory roku, jakie są przedstawione w utworze.

Uczniowie opisują kalinę wiosenną i wymieniają czynności, jakie wykonuje kalina nad potokiem, podkreślając wszystkie czasowniki w utworze (piła, zbierała, kapała, stroiła się, patrzyła, ...). Uczniowie nazywają środek artystyczny, którym posłużył się poeta do opisanie kaliny, a następnie zastanawiają się nad celem takiego przedstawienia krzewu.

Uczniowie opisują zachowanie Jasia wiosną i zastanawiają się, jakie uczucia towarzyszą dwójce bohaterów. Próbują wcielić się w bohaterów i opisać to, co widzą, robią i czują.

Uczniowie opowiadają o tym, co dzieje się jesienią, odpowiadając na pytania: Co oznacza zielona skrzynka i czarny krzyż?, Dlaczego kalinę opisuje się epitetem „biedna”?, Dlaczego mówi się o żalu?, Jak kalina zmienia swój wygląd? Uczniowie wyjaśniają związek pomiędzy odczuciami kaliny a zjawiskami przyrody.

Uczniowie pracują w czterech grupach. Każda z nich pracuje nad jedną prą roku: uczniowie wymyślają symbol, który najlepiej przedstawia daną porę roku i rysują go, opisują nastrój, który towarzyszy nadejściu danej pory roku i wymieniają uczucia, jakie łączą się z nadejściem określonej pory, np. wiosna – radość, jesień – przygnębienie, zima – smutek.

Uczniowie prezentują swoje prace, uzasadniają, dlaczego wymienili takie właśnie emocje. Reszta klasy ocenia i przedstawia swoją opinię o uczuciach, które łączą się z danymi porami roku.

c) Faza podsumowująca

Uczniowie oglądają cykl Arcimboldo „Cztery pory roku”, rozpoznają przedstawione części roku i opisują obrazy, odpowiadając na pytania: Co łączy wszystkie cztery przedstawienia?, Czym różnią się portrety czterech postaci?, Skąd wiemy, jakie pory roku przedstawił artysta?, Za pomocą jakich elementów wraził określone pory roku?

Uczniowie wyrażają swoje opinie na temat prac Arcimbolda, oceniają, czy malarzowi udało się oddać istotę każdej z pór roku. Uczniowie wybierają najlepszą pracę, uzasadniają swój wybór.

5. Bibliografia

1. Łuczak A., Murdzek A., *Między nami. Podręcznik dla klasy szóstej szkoły podstawowej*, Gdańskie Wydawnictwo Oświatowe, Gdańsk 2003.
2. „Wielcy malarze”, nr 137, 2003.

6. Załączniki

a) Karta pracy ucznia

brak

b) Zadanie domowe

Opisz zachowanie kaliny z wiersza Lenartowicza latem i zimą. Zwróć uwagę na wygląd krzewu, zachowania, emocje. Użyj w swojej pracy uosobień i epitetów.

7. Czas trwania lekcji

45 minut

8. Uwagi do scenariusza

brak